

Інфармацыйная культурна-грамадская газета Гарадоччыны

ГАСЦІНЕЦ

№ 3 (228) ЛЮТЫ 2017 ГОДА

БЕЛАРУСКІЯ АФАРЫЗМЫ

"Родная мова – гэта кроў народа, пакуль жыве яна – жыве народ"
Ядвігін Ш.

"ВІЦЕБСКАЯ ЛЫЖНЯ"

КАМАНДА ГАРАДОЦКАГА РАЙВЫКАНКАМУ ПЕРАМАГЛА

18 лютага Гарадок стаў лыжнай сталіцай Віцебскай вобласці пад час спартыўна-мастацкага свята «Віцебская лыжня-2017». Найбольш відовішчнымі былі лыжныя эстафеты з удзелам каманд Віцебскага аблвыканкаму, гарвыканкамаў і райвыканкамаў, у якіх прынялі удзел старшыня Віцебскага аблвыканкаму Мікалай Шарснёў, а таксама асобныя кіраўнікі райвыканкамаў.

У гэту суботу Гарадок пасля гадавога перапынку прыняў лыжныя старты Віцебскай вобласці сярод кіраўнікоў мясцовай улады. Адначасова з лыжнымі стартамі для жыхароў вобласці была арганізавана разнастайная спартыўная, культурная і забаўляльнаяпраграмы. Як кажуць — лепш адзін раз пабачыць, чым сто разоў пачуць.

Цвіком лыжнага свята сталі эстафеты з удзелам кіруючых работнікаў мясцовай улады, а таксама структурных падраздзяленняў аблвыканкаму, прадпрыемстваў і іншых абласных структур. Усяго ў лыжных эстафетах удзельнічала 54 каманды з Віцебскай вобласці. Кожная каманда складалася з трох мужчын і адной жанчыны, а дыстанцыя круга была 800 м з простым рэльефам.

Пры гэтым арганізатары свята рэгламентавалі ўдзел у эстафеце на апошнім этапе старшыняў выканаўчых камітэтаў дзеля папулярызацыі сярод кіраўнікоў здаровага ладу жыцця. Адпаведна правілаў пры няўдзеле кіраўніка выканкаму ці структурнай адзінкі каманда атрымлівала штраф — 1 хвіліну, якая дадавалася да фінішнага часу. І гэта норма паўплывала на выніковае размеркаванне прызавых месцаў.

Першай эстафетай сталі спаборніцтва сярод каманд самых вялікіх адміністрацыйных адзінак вобласці з удзелам каманды Віцебскага аблвыканкаму. У гэтай эстафеце з першага этапу пачала лідзіраваць каманда Віцебскага аблвыканкаму ў якой быў наш зямляк Аляксандр Хрыстафораў, кіраўнік абласнога ўпраўлення па працы і занятасці, які ў маладыя гады прафесійна займаўся лыжнымі гонкамі. На апошнім этапе першым эстафету атрымаў старшыня Віцебскага аблвыканкаму Мікалай Шарснёў, які з вялікай перавагай прышоў першым. Праз паўтары мінуты фінішыравала каманда Аршанскага райвыканкаму, але атрымаўшы мінуту штрафу стала трэцяй. А на другое месца выйшла каманда Першамайскага райвыканкаму г. Віцебска. Пры гэтым глава адміністрацыі Першамайскага райвыканкаму Мікалай Арлоў паспеў на першым этапе выступіць і за каманду аблвыканкаму.

Другой і трэцяй эстафетай сталі спаборніцтва сярод сельскіх райвыканкамаў Віцебскай вобласці. У першай групе стартавала каманда Гарадоцкага райвыканкаму.

На першым этапе за каманду выступаў Аляксей Гамзюк — намеснік кіраўніка аддзела адукацыі і спорту, на другім — Аляксей Маркоўскі, першы намеснік старшыні райвыканкаму, на трэцім — Наталля Міхайленка, спецыяліст райвыканкаму. На апошні этап наша каманда пайшла пасля каманды Глыбоцкага райвыканкаму на адлегласці амаль сто метраў і эстафету прыняў старшыня райвыканкаму Пётр Карабач. Перад самай фінішнай прамой Пётр Карабач дагнаў каманду Глыбокага. І калі на павароце ўдзельнік каманды Глыбока ўпаў, то Пётр Пятровіч упэўнена фінішаваў першым. Дарэчы падзеннеяў сярод удзельнікаў эстафет было шмат, бо відавочна многія з іх ці не ўпершыню стартавалі на лыжне.

Трэцяй на фініш прыйшла каманда з Лёзна, але ў сувязі са штрафам камандзе Глыбокага лёзненцы сталі другімі. У трэцім забегу сярод астатніх райвыканкамаў ніхто па часе не здолеў сапернічаць з тройкай пераможцаў з першага забегу.

Акрамя эстафетаў сярод кіраўнікоў адбыліся і лыжныя старты сярод розных ўзрастовых груп, пачынаючы ад моладзі і заканчваючы ветэранамі. Акрамя стартаў на лыжаролернай трасе лыжнікі спаборнічале і на снезе возера Луговага. Тут таксама мерылісясіламі футбалісты ў гульне на снезе па міні-футболу. На свяце былі і іншыя спаборніцтва пра якія мы раскажам у наступнай фотасесіі.

Леанід Гаравы

ЗНАЧНА БОЛЬШ НАВІНАЎ ПРА ГАРАДОК НА HARADOK.INFO

ДЭКРЭТ №3

УДЗЕЛЬНІКІ АПЫТАННЯ – ЗА АДМЕНУ

У нашых супольнасцях у сетках Укантакце і Аднакласніках праводзілася апытанне " Як вы ацэньваеце Дэкрэт № 3 аб утрыманцах (тунеядцах, дармаедах)?" 274 удзельніка апытання з 337 прыняўшых удзел у апытанні выказаліся за адмену Дэкрэта № 3. Дадзеныя на 11 гадзін 23 лютага.

У панядзелак 20 лютага мы ўпершыню звярнуліся да ўдзельнікаў нашых груп з сацыяльных сетак з прапановай адказаць на пытанне: " Як вы ацэньваеце Дэкрэт № 3 аб утрыманцах (тунеядцах, дармаедах)?" . Вырыянты прапанаўваемых адказаў былі: Ухваляю; Нада скарэктаваць; Адмяніць; Усё роўна.

Па стану на 11 гадзін 23 лютага (за 73 гадзіны апытання) ў ананімным галасаванні прыняла ўдзел: 237 чалавек у группе Укантакце — https://vk.com/haradok і 100 чалавек — у Аднакласніках — https://ok.ru/novostigorodka .

Усяго наведвальнікі груп прагаласавалі так: Ухваляю — 10; Нада скарэктаваць — 33; Адмяніць — 274; Усё роўна — 20.

Такім чынам за адмену Дэкрэта № 3 у двух групах прагаласавала 274 чалавека або 81,2%.

Якім чынам дабіцца адмены Дэкрэта № 3, калі ласка, пішыце у каментарах, як на сайце, так і ў сацыяльных сетках.

Леанід Гаравы

КРЫЗІС

СТРАТАЎ БОЛЬШ ЧЫМ НА 6 МЛН. ДАЛЯРАЎ

Нацыянальны статыстычны камітэт апублікаваў даныя ад развіццё раёнаў краіны за 2016 год.

Тэндэнцыя працаваць са стратамі ў раёне ўтварылася з 2013 года, калі пасля апошняга прыбытковага года 2012 — +1 994 тыс. руб., спрацавалі са стратамі да — 4 701 тыс. рублёў. Асаблівы рост стратаў гаспадаркі раёна адбыўся пасля «Дажынак 2014», якія мелі на мэце спрыянне эканамічнайактыўнасці раёна. Гэтае «спрыянне» прывяла да таго, што стратнасць гаспадаркі раёна ў 2015 годзе павялічылася больш чым у два разы ў параўнанні з 2014 годам: з –6 330 тыс. руб. да –13 454 тыс. руб.

Варта адзначыць, што і выраблёнай прадукцыя прадпрыемствы Гарадоччыны ганлюоць са стратамі. Так стратнасць рэнтабельнасці прадаж выраслі з –2,7% ў 2013 г. да –6,1%. Гэта адзін з самых кепскіх паказчыкаў у Віцебскай вобласці.

Адначасова з гэтай няўдалай дзейнасцю арганізацыі раёна страцілі давер і ў крэдытораў. Так даўгі па пратэрмінаваных крэдытах за апошнія пяць гадоў выраслі ў 7,3 раза: з 6 670 тыс. руб. да 48 909 тыс. руб. Пры такой дынаміке развіцця раёна не можа быць ніякай гаворкі пра устойлівае развіццё, а толькі пра выпрацоўку плана выхаду з глыбокай эканамічнай стагнацыі.

Леанід Гаравы

САЦЫЯЛЬНАЯ ДЗЯРЖАВА

ВАДУ СХАВАЛІ ПАД ЗАМОК

Са студзеня месяца камунальныя службы Гарадка пачалі працу па ўсталяванню замкоў на водазаборных калонках.

Праца па замыканню калонак пачалася пасля студзеньскага павышэння кошту вады па рашэнню Віцебскага аблвыканкаму. Нагадаем, што кошт кубаметру вады вырас на 90% і зараз складае 0,5301 рубля замест 0,2790 рубля, якой яна стала пасля сакавіцкага зніжэння тарыфаў у 2016 годзе.

Камунальныя службы тлумачаць замыканне калонак тым, што водаразбор з іх адбываецца большы, чым нарматыўнае спажыванне. І гэтую розніцу вымушана кампенсаваць Гарадоцкае прадпрыемства цацельняў і цеплавых сетак. Жыхары ж прыватнага сектару, якія аплачваюць гэта спажыванне ў памеры 80 капеек у месяц, па нарматыву спажываюць да 1 500 літраў вады ў месяц. Спецыялісты водаправоднай службы лічаць, што жыхары шматкватэрных дамоў неабмежавана карыстаюцца вадой з калонак. А летам да іх дадаюцца дачнікі, якія таксама набіраюць ваду з калонак.

У Гарадку праца па замыканню вады пачалася з калонкі па Невельскай шашы, што каля крамы «Надзея» і побач са стакватэрным і саракакватэрным дамамі.

Таксама замкі з'явіліся на калонках па вуліцы Зарэчанскай і Галіцкага. Да летняга перыяду пад замкамі павінны аказацца і ўсе іншыя калонкі па Гарадку.

Ці доўга будуць знаходзіцца калонкі пад замкамі або іх будзе чакаць лёс вулічных ліхтароў пакажа час...

Л. Антонаў

Аб'ява

Аператыўная інфармацыя аб падзеях Гарадоччыны, рэгіёна і больш, чым у газеце, зараз па-беларуску і па-расейску з'яўляецца на новым Інтэрнэт рэсурсе: http://haradok.info

****

Наша газета "Гасцінец" пачала размешчацца на партале http://haradok.info ў раздзеле "Газета "Гасцінец", дзе ствараецца архіў за мінулыя гады.

****

Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Гасцінец» паведаміце рэдакцыі аб гэтым – і вы яго атрымаеце. Калі ўжо не жадаеце атрымліваць выданне, то патэлефануйце у рэдакцыю.

ЛЫЖНЫ СПОРТ

ПЕРШАНСТВО ЮНЫХ ЛЫЖНІКАЎ СТАРТАВАЛА

10 лютага спрынтарскімі гонкамі па кубкавай сістэме стартавала першанства Беларусі па лыжных гонках сярод выхаванцаў спартыўных школ краіны ва ўзросте 14-17 гадоў на лыжаролернай трасе ў Варабьёвых гарах.

Гарадок у чарговы раз прыняў юных лыжнікаў краіны, якія праз некалькі гадоў могуць увайсці ў склад зборнай Беларусі для ўдзелу ў міжнародных спаборніцтвах. На спаборніцтва у Вараб'вых гарах сабраліся юныя лыжнікі з 15 дзіцячых школ, якія займаюцца лыжным спортам у секцыях. Усяго ў спаборніцтвы заяўлена 180 лыжнікаў — 101 юнак і 79 дзяўчынак, 2000-2003 гадоў нараджэння. У старэйшай групе лыжнікаў ужо 16 удзельнікаў маюць званне кандыдатаў у майстры спорту.

У першы дзень спаборніцтваў была спрынтарская гонка свабодным стылем на дыстанцыі 1,3 км. Спачатку ўсе спартсмены прынялі ўдзел ў спрынтарскай гонцы з пачарговым стартам праз 15 секунд для выяўлення 16 мацнейшых у кожнай ўзраставай групе сярод юнакоў і дзяўчат. Потым былі гонкі ў чвэрцьфінале, паўфінале і фінальны спрынтарскі забег.

Жарсці на лыжнай трасе вірালі, як на дарослых спаборніцтвах, з самых першых метраў дыстанцыі.

Асабліва цікава было назіраць за гонкай на апошнім перадфінішным пад'ёме, дзе вырашалася — хто выйдзе першым на фінішную прамую.

А на фінішы часам ішла барацьба да апошніх метраў.

З гарадоцкіх юных лыжнікаў толькі Дарожкін Захар прайшоў у фінал сярод юнакоў ва ўзросце 2002-2003 г.н.. Але ў фінальнай гонцы ў Захара паламалася лыжная палка і большую частку дыстанцыі ён бег з адной і застаўся на фінішы чацвёртым.

11 лютага з 10.30 пачнуцца массавыя старты класічным стылем сярод юных спартсменаў. У нядзелю 12 лютага з 10.30 аматары лыжных гонак могуць паназіраць не менш цікавыя заключныя эстафетныя спаборніцтвы сярод каманд спартыўных школ Беларусі.

Леанід Гаравы

МАЛОЧНАЯ ПРАБЛЕМА

ПРЫЁМ МАЛАКА АД НАСЕЛЬНІЦТВА АДНОЎЛЕНЫ

У сувязі з тым, што чатыры прадпрыемствы Гарадоцкага раёну вярнуліся ў сыравінную зону ААТ «Малако» г. Віцебск, то станоўча вырашана пытанне аб прыёме малака на перапрацоўку ў Гарадку з падворкаў гарадоцкіх сельчан.

Як паведаміў начальнік Гарадоцкага вытворчага цэха Аляксандр Зяннькоў, у сыравінную зону ААТ «Малако» г. Віцебск з лютага вярнуліся чатыры сельгаспрадпрыемствы Гарадоцкага раёна — КУСГП ім. Свярдлова, КУСГП «Сцяпанавічы», ААТ «Гарадоцкі льнозавод» і ААТ «Гарадоцкі райаграпрамзаб», якія раней здавалі малако ў ААТ «Глыбоцкі малочнакансервавы камбінат». Цяпер гэтыя прадпрыемствы будуць штодня пастаўляць у Гарадоцкі вытворчы цэх каля 12 тон малака.

Віцебскае малакаперапрацоўчае прадпрыемства з 1 лютага працягнула супрацоўніцтва з прыватнымі малаказборшчыкамі нашага раёна, заключыўшы з ІП Галубцовай і ІП Шавель дадатковыя пагадненні да студзеньскіх дамоў. Праўда, ёсць і нюанс. Абавязацельства па прыёме малака ад насельніцтва з Гарадоцкага раёна ААТ «Малако» бярэ на сябе да таго часу, пакуль чатыры вышэй названых сельгаспрадпрыемствы застануцца ў яго сыравіннай зоне. Такі пункт прысутнічае ў дадатковых пагадненнях, падпісаных з прыватнымі малаказборшчыкамі.

Падрабязней пазіцыя ААТ «Малако» г. Віцебск тлумачыцца ў лісце, які прыйшоў у рэдакцыю за подпісам першага намесніка генеральнага дырэктара гэтага прадпрыемства Р.А. Валошка, у адказ на артыкул «Куды здаваць малако?», апублікаваны ў нашай газеце ад 21 студзеня 2017 г.

На працягу ўсяго мінулага года ААТ «Малако» брала на сябе абавязацельства па прыёме і аплаце малака з падворкаў жыхароў нашага рэгіёну, нягледзячы на тое, што Гарадоцкі раён некаторы час фактычна не з'яўляўся сыравіннай зонай Віцебскага малакаперапрацоўчага прадпрыемства: большасць нашых сельгаспрадпрыемстваў накіроўвалі сваю сыравіну ў Глыбокае .

Калі ж сыравіну сельгаспрадпрыемстваў зноў пераразмяркуюць ад ААТ «Малако» на ААТ «Глыбоцкі малочнакансервавы камбінат», раёну неабходна будзе арганізаваць працэдуру збору малака ад насельніцтва і пастаўку яго ў Глыбокае.

Збор малака ў асабістых падсобных гаспадарках нашых вяскоўцаў у любым выпадку не спыніцца: малакавоз з ААТ «Глыбоцкі малочнакансервавы камбінат» ужо ў першых днях лютага быў гатовы выехаць у Гарадоцкі раён для цэнтралізаванай транспарціроўкі сабранага прыватнымі малаказборшчыкамі населенческого малака ў Глыбокае, дзе перапрацоўваюць да тысячы тон малака у суткі.

— Але ў канцы студзеня прыватным малаказборшчыкаў паведамілі з ААТ «Малако» г. Віцебск пра тое, што мы можам працаваць у звыклым рэжыме, — распавяла прадпрымальнік з АГ. Бычыха Ганна Галубцова. — Збіраю малако праз дзень з падворкаў жыхароў Першамайскага, Бычыхінскага, Даўгапольскага і Віраўлянскага сельсаветаў, якія ўваходзяць у зону майго абслугоўвання, і дастаўляю яго ў Гарадоцкі вытворчы цэх. Адтуль сыравіну пасля праведзеных лабараторных аналізаў цэнтралізавана дастаўляюць у ААТ «Малако» г. Віцебск. У першых днях лютага з зоны майго абслугоўвання здадзена каля трох тон малака, усяго ж за люты плануем здаць да 25 тон малака ад насельніцтва.

Мы датэлефанаваліся і да прадпрымальніцы з АГ. Мяжа Тацціяны Шавель, якая збірае малако з асабістых падсобных гаспадарак на тэрыторы Мяжанскага сельсавета, у сярэднім у месяц — па 13 тон.

— Збояў ў зборы і прыёме малака не было. Раз у тры дні да нас у Сцяпанавічы прыязджае малакавоз з Гарадоцкага вытворчага цэха па малако, сабранае мною з дзясятка вёсак, дзе жывуць больш за сорак малаказдатчыкаў, — распавяла Т. Шавель.

На якое бы малакаперапрацоўчае прадпрыемства ні былі накіраваны рэчышча малочных рэк сельгаспрадпрыемстваў, галоўнае, кабвяскоўцы мелі магчымасць атрымаць дадатковы даход, цэнтралізавана здаючы дзяржаве малако ад сваіх буронак.

Кацярына Пучкова
http://www.garadvest.by

ЗДАРЭННЕ

НОЧЧУ ПА ГАРАДКУ МІЛІЦЫЯНТЫ ДАГАНЯЛІ АЎТАМАШЫНУ

4 лютага пасля 21 гадзіны ў Дзень сустрэчы выпускнікоў супрацоўнікі Гарадоцкага РАУС учынілі пагоню за маладым чалавекам, які не падпарадкаваўся патрабаванням ДАІ спыніцца і спрабаваў уцекчы па вуліцах Гарадка.

Па нашай інфармацыі 4 лютага каля 21 гадзіны супрацоўнікі ДАІ ў цэнтры Гарадка запатрабавалі ад кіроўца аўтамашыны «Фіят» спыніцца. Але кіроўца непадпарадкаваўся законнаму патрабаванню міліцыі, а толькі дадаў хуткасці руху аўтамашыны і з цэнтра Гарадка праз Невельскую шашу і вуліцу Галіцкага па каменцы зноў вярнуўся ў цэнтральную частку горада, збягаючы ад машыны ДАІ.

Да пагоні за парушальнікам правілаў дарожнага руху далучылася і другая аўтамашына міліцыі. Кіроўца-парушальнік, незвяртаючы ўвагі на гукавыя і светлавыя сігналы спыніцца, накіраваў аўто па вуліцы Камсамольскай ў бок райбальніцы. Але на павароце перад разліковым цэтрам за электраэнергію аўтамашына парушальніка, значна перавышаючы дазволеныя 40 км/г, выскачыла на сустрэчную паласу і сутыкнулася з машынай «Хуткай дапамогі».

Але і пасля дарожна-транспартнага здарэння кіроўца спрабаваў збегчы з месца аварыі, непадпарадкоўваючыся патрабаванням супрацоўнікаў міліцыі. У аўтамашыне знаходзіўся і пасажыр, якога з вялікай цяжкасцю вызвалілі з аўтамашыны. Па нашых звестках малады кіроўца ва ўзросце да 30 гадоў знаходзіўся ў нецвярозым стане, як і яго сябар. Мусіць не слаба адзначылі Дзень сустрэчы выпускнікоў праз ужывання алкаголю..

Зараз вядзецца расследаванне абставін гэтага надзвычайнага здарэння. Маладога чалавека чакае суд за шматлікія парушэнні Правілаў дарожнага руху і шматмільённыя штрафы, калі казаць пра грошы ў старой намінацыі, як і кампенсацыя пашкоджанняў машыны «Хуткай дапамогі».

Л. Антонаў

ЗАПАЗЫЧАНАСЦІ

РЭЗКА ВЫРАСЛА ЗАПАЗЫЧАНАСЦЬ ЗА ПАЛІЎНА-ЭНЕРГЕТЫЧНЫЯ РЭСУРСЫ

Афіцыйныя дадзеныя Нацыянальнага статыстычнага камітэта за 11 месяцаў мінулага года сведчаць, што фінансавае становішча арганізацый Гарадоцкага раёна пагаршаецца вялікімі тэмпамі.

Раней мы пісалі пра стратную дзейнасць прадпрыемстваў Гарадоччыны і рост адмоўнай рэнтабельнасці продажаў прадукцыі прадпрыемстваў раёна. Але разам з гэтымі кепскім паказчыкамі не менш кепскія паказчыкі і фінансавага становішча раёна па выніках працы на канец лістапада. Так пратэрмінаваная дэбіторская запазычанасць — грошы, якія не атрымалі арганізацыі раёна за пастаўленую прадукцыю ў тэрмін — вырасла ў параўнанні з 2015 года з 3 492 тыс. рублёў да 4 611 тыс. руб — 32%, пратэрмінаваная крэдыторская запазычанасць адпаведна вырасла з 33 993 тыс. руб да 48 909 тыс. руб. — на 44%.

Пры гэтым амаль не змянілася запазычанасць па падатках і зборах: была ў 2015 983 тыс. руб. стала 1003 тыс. руб — рост 2%. Але найбольш вырасла запазычанасць за паліўна-энергетычныя рэсурсы — з 3 299 тыс. руб. да 5506 тыс. руб. — на 67%. Адно пазітыўна за мінулы год, што зменшылася пратэрмінаваная запазычанасць па крэдытах і займах: з 8 483 тыс. руб. за 2015 год да 3 166 тыс. руб. на канец лістапада 2016 года — на 63%.

Для параўнання паказчыкі суседняга Шумілінскага раёна на канец 2016 года выглядаюць лепшымі, не кажуч ыпра Віцебскі раён. У нашых суседзяў пратэрмінаваная дэбіторская запазычанасць склала 2 917 тыс. руб — рост 17%, пратэмінаваная крэдыторская запазычанасць — 30626 тыс. руб — рост 8%. Кепска ў шумілінцаў выглядае сітуацыя з выплатай падаткаў і збораў дзе недаплачана 2000 тыс. руб — рост 97%, але за мінулы год у напалову скарацілі даўгі за паліўна-энергетычныя рэсурсы з 13 021 тыс. руб. да 6 506 тыс. руб., а запазычанасць па крэдытах і займах засталася на мінулагоднім узроўні.

Леанід Гаравы

ДЭКРЭТ №3

ПАЧАТАК ЦІХАЙ РЭВАЛЮЦЫІ

Што агульнага ў «Марша раззлаваных беларусаў» і ўкраінскай Рэвалюцыі Годнасці? На самай справе паралеляў хапае. Але ёсць і тое, чым яны істотна адрозніваюцца — нявер'ем беларусаў ва ўласную моц. Маўляў, прайшліся, пагрукалі ў дзверы падатковай, а што далей?

Безліч палітыкаў, экспертаў, палітолагаў сцвярджалі, што пасля ўкраінскай Рэвалюцыі Годнасці аналагічнае развіццё падзей у Беларусі немагчыма. Маўляў, вынікамі тых падзеяў стала акупацыя Крыма і вайна на Данбасе — а таму памяркоўныя беларусы ні ў якім разе не пойдуць на нават самы лёгкі рэвалюцыйны сцэнар.

Пратэсты, якія на мінулым тыдні ахапілі Беларусь, сталі найбольш масавымі за даволі доўгі час — прынамсі, з «маўклівых пратэстаў» 2011 года. У Мінску на «Марш раззлаваных беларусаў», паводле розных падлікаў, выйшла ад трох да пяці тысяч чалавек. Нечакана здзівіў Гомель, дзе сабралася каля трох тысяч пратэстоўцаў супраць «дармаедскага» дэкрэту. У іншых абласных цэнтрах маніфестантаў было меней — ад 100 да 300 чалавек.

Але, улічваючы, што раней у рэгіёнах на плошчы выходзілі ў лепшым выпадку пяць-дзесяць чалавек, і сотня падаецца вялікай лічбай.

Паралелі з Рэвалюцыяй Годнасці ў сённяшніх пратэстах напрошваюцца самі сабою. Па-першае, людзі абурыліся той несправядлівасцю, з якой да іх ставіцца ўлада. Менавіта несправядлівасць улады была рухавіком Рэвалюцыі Годнасці, як і сённяшніх пратэстаў.

Па-другое, на вуліцы выйшлі сапраўды абураныя беларусы, а не прадстаўнікі «тытульнай апазіцыі». Варта толькі згадаць, што частка той самай апазіцыі (Партыя БНФ, «Гавары праўду», Рух «За Свабоду» і інш.) ад арганізацыі гэтага мерапрыемства самаўхіліліся. Шмат хто з каментатараў адзначае: на мінскі марш выйшлі не сталыя апазіцыянеры, а зусім іншыя людзі — тыя, якія сядзяць у «Аднакласніках» і «УКантакце», каго проста задзяўблі паборы ў той час, калі ўзровень жыцця імкліва пагаршаецца, а беспрацоўе з немагчымасцю знайсці працу з годным заробкам становіцца рэальнай перспектывай.

І па-трэцяе, на пратэст выйшлі зусім не «дармаеды». Большасць удзельнікаў акцыі сцвярджала, што яны добрасумленна працуюць і плацяць падаткі. А на маршы прыйшлі, каб выказаць салідарнасць з тымі самымі «дармаедамі» і звярнуць увагу ўладаў на гаротны стан эканомікі, паніжэнне заробкаў і павышэнне цэнаў.

А вось адрозніваюцца беларускія маршы ад украінскіх падзей нявер'ем народа ва ўласную моц. Большасць кажа: «Прайшліся, пагрукалі ў дзверы падатковай. А што далей? Яшчэ раз так пройдземся? А вынік?»

У тым і справа, што імгненнага выніку тут і быць не можа. Не далей як за два тыдні да пратэстаў Лукашэнка ў размове з прэсай казаў: «Давайце пару гадоў паглядзім, як будзе працаваць гэты дэкрэт, а там вырашым, што з ім рабіць». Адразу адкруціць назад сваё рашэнне ён не можа — таму і ўзяў паўзу, з'ехаўшы ў Сочы. Каб быў вынік, трэба нарошчваць ціск на ўладу. Трэба, каб на наступную акцыю выйшла яшчэ больш народу. Трэба, каб людзі вярнулі сабе вуліцы, і хадзілі ў цэнтр сталіцы, а не на плошчу Бангалор.

Але і зараз нельга казаць, што пратэстоўцы нічога не дамагліся. «Марш раззлаваных беларусаў» быў менавіта «дэманстрацыяй» — дэманстрацыяй незадаволенасці і абурэння. І гэтае абурэнне пачулі, што бачна па змяненні тону ўладных прапагандыстаў хаця б на тым жа тэлеканале «Беларусь 1». Раней яны агрэсіўна нападалі на «дармаедаў». Пасля дэманстрацыі рыторыка змянілася на перапрашаючую: «Калі ласка, заплаціце падатак! Усяго 20 базавых!» Можа, для БТ 20 базавых — гэта «ўсяго», але ў рэгіёнах 225 долараў лічыцца ўжо годным заробкам…

Так што, відавочна, улада разгубілася. І не толькі ў выніку колькасці пратэстоўцаў. Але і тым, што масавы «дэсант» найбуйнейшых чыноўнікаў «у народ» дзеля тлумачэння дармаедскага падатку (які адбыўся акурат напярэдадні акцыі пратэсту) выніку не даў. Улада нарэшце пабачыла, што яна страчвае давер народу.

Ці ёсць у грамадстве патэнцыял, каб працягваць пратэсты? Ці не будзе гэта акцыя «аднаразовым стрэлам»?

Сапраўды, пяць тысячаў дэманстрантаў на вуліцах сталіцы — колькасць невялікая. Але, разам з тым, рэпартажы пра гэтую падзею ў інтэрнэце за суткі набралі каля мільёна праглядаў. Гэта паказвае, што пратэстны патэнцыял ёсць, і галоўнае — зрабіць з глядача рэпартажаў героя тых самых рэпартажаў, то бок удзельніка акцыі.

І, канешне ж, шмат што залежыць ад улады. Яна можа дзейнічаць звыкла: запусціць механізм разгону вулічных акцый і адміністрацыйных арыштаў. Але тады давядзецца развітацца з кволай пакуль нармалізацыяй адносін з Еўропай. Адмяніць дэкрэт — пра гэта ўжо было вышэй. Лепшым выйсцем зараз з'яўляецца «замарозка» дэкрэту: то бок, перавод яго ў шэраг «мёртванароджаных» дакументаў, калі ён, нібыта і ёсць, але выконваць яго падатковая не будзе.

Канешне, тыя грошы, якія добраахвотна сплацілі некаторыя «дармаеды», ніхто не верне. Аднак намагацца атрымаць падатак праз суд таксама ніхто не будзе.

Але і для гэтага таксама павінен быць ціск на ўладу. А таму акцыі супраць «дармаедскага дэкрэту» маюць патэнцыял. Пабачым, колькі народу збярэ наступная.

Сяргей Пульша
"Новы Час"

МАТЧЫНА МОВА

ПРАВА БЕЛАРУСКАМОЎНЫХ НА АДУКАЦЫЮ Ў ЛІЧБАХ

21 лютага пад эгідай UNESCO з 1999 году адзначаецца Міжнародны дзень матчынай мовы. UNESCO і ўся ААН адзначае гэты дзень як напамін пра крытычную важнасць моўнай і культурнай разнастайнасьці сьвету для прагрэсу, роўнасьці, забесьпячэньня фундамэнтальных правоў.

Штогод Міжнародны дзень матчынай мовы прысьвячаецца пэўнай тэме, зьвязанай з моваю. Сёлетняя тэма — „Да ўстойлівай будучыні праз шматмоўную адукацыю". Генэральны дырэктар арганізацыі Ірына Бокава выступіла з пасланьнем, дзе нагадала: Магчымасьць атрымліваць адукацыю і інфармацыю на роднай мове мае найважнейшае значэньне для забесьпячэньня якасьці навучаньня, умацаваньня даверу і павышэньня самаацэнкі як магутных чыньнікаў разьвіцьця.

Як жа адпавядае гэтаму бясспрэчнаму пастуляту найбольш аўтарытэтнай міжнароднай арганізацыі, куды ўваходзіць і Беларусь, моўная сытуацыя ў нашай адукацыйнай сыстэме?

Перакуленая піраміда

Так выглядае адпаведная дыяграма. Паводле апошняга дзяржаўнага перапісу насельніцтва, праведзенага ў 2009 годзе, 53,2% жыхароў Беларусі назвалі беларускую мову роднаю. Прызналіся, што ўжываюць яе як гутарковую, 23,4%. Здавалася б, дзяржаўная адукацыйная палітыка павінна грунтавацца на гэтых лічбах. (Папраўдзе яны спрэчныя, перапісная анкета недасканалая, бо чалавек можа гаварыць на дыялекце, на гарадзкім пiджыне i ня лічыць яго беларускаю моваю, але іншых лічбаў ня маем.)

А вось найноўшы даступны публіцы тэматычны зборнік Нацыянальнага статыстычнага камітэту апісвае адукацыйную статыстыку 2014/15 навучальнага году. Тады ў дзіцячых садках па-беларуску выхоўваліся толькі 10,5% дзяцей (у 2010 было яшчэ 12,8%). У Менску ўтрая меней — 3,2%. Вучняў беларускамоўных сярэдніх школаў ці клясаў было 14,5% ад агульнай колькасьці вучняў дзённых сярэдніх школаў, або 135,1 тыс. з 931,3 тыс.

Дынаміка колькасьці школьнікаў, што вучацца па-беларуску (паводле крыніцаў ТБШ), за апошнія 6 гадоў асабліва красамоўная:
2010/11 — 178,4 тыс. (19%);
2011/12 — 163,4 тыс. (17,8%);
2012/13 — 150,7 тыс. (16,6%);
2013/14 — 142,0 тыс. (15,5%);
2014/15 — 135,1 тыс. (14,5%);
2016/17 — 128,6 тыс. (13,1%)

У Менску, дзе штогод беларускамоўныя бацькі марна шукаюць сваім дзецям беларускае школы ня надта далёка ад дому, толькі для 2,3% школьнікаў забясьпечана права вучыцца па-беларуску.

У сярэдніх спэцыяльных навучальных установах па-беларуску займалася 0,23% (300 чалавек з 129 тысячаў; відаць, гэтыя 10-12 групаў — выключна навучэнцы пэдагагічных каледжаў, і то ня ўсіх).

І ўрэшце, вышэйшая адукацыя. На беларускай мове навучаліся 300 студэнтаў — гэта 0,08% ад агульнай колькасьці (362,9 тыс.) і ў 9 разоў менш, чым пяць гадоў таму.

Чым вышэйшы ўзровень адукацыі, тым больш радыкальна — да нуля — звужаецца магчымасьці вучыцца па-беларуску. Толькі палова дзяцей зь беларускамоўных сем'яў можа вучыцца па-беларуску ў школе (да таго ж пераважна ў вёсцы, а ў гарадах гэты працэнт куды меншы ды часта імкнецца да нуля).

Хто „волен", а хто не

Дамагчыся канстытуцыйнага права вучыць сваіх дзяцей па-беларуску мы ня можам, нават непасрэдна плоцячы дзяржаве грошы. Колькі гадоў таму мы з дачкой вырашылі, што ёй для паступленьня варта падвучыцца профільным прадметам — біялёгіі ды хіміі — на платных курсах у Ліцэі БДУ. БДУ ў нас адзін, Ліцэй БДУ зь ягонымі курсамі таксама адзін на ўсю краіну, а значыць, ён і для тых 15-16% школьнікаў, што вучыліся на той момант па-беларуску. На кожны прадмет там набіраюць па некалькі групаў. Ну дык аб'явіце загадзя, што 5 групаў хіміі расейскамоўныя, а адна беларускамоўная.

Аднак я атрымаў ад тагачаснага дырэктара Ліцэю БДУ такі адказ: „Паколькі мы не атрымлівалі заяў, апрача Вашай, аб беларускамоўным навучанні на падрыхтоўчых курсах, то ўсе сфарміраваныя групы хіміка-біялагічнага кірунку навучання рускамоўныя". Іронія ў тым, што ніхто не падаваў заяваў і на расейскамоўнае навучаньне, бо ў стандартным бланку заявы не палічылі патрэбным мець такую графу. Інакш кажучы, апрыёры моўныя правы гарантаваліся толькі расейскамоўным.

Дырэктара звалі Вадзім Матуліс. Я знайшоў яго адказ на тутбаеўскую анкету „Быць беларусам — што гэта значыць?"

— Белорус без знания языка — белорус?

— Да. У нас в стране два языка: русский и белорусский. Пока никто не отменял этого. Человек волен разговаривать на том, на каком захочет. Конечно, хорошо, если он знает белорусский язык.

Размаўляць, значыць, кожны „волен", дзякуй. А вось вучыць дзяцей не атрымаецца „на каком захочет", тут ужо сп. В. Матуліс, маючы пэўную над намі ўладу, „волен" указваць, на якой мове гэта рабіць, — дарэчы, за нашыя ж грошы.

Вадзіма Матуліса я ўспомніў, калі на моўную тэму выказаўся намесьнік міністра гандлю Эдвард Матуліс, той самы, які заявіў, што пераклад этыкетак на беларускую мову падвысіць сабекошт прадукцыі і што інфармацыя на таварах па-беларуску „павінна

(працяг на стар. 4)

МАТЧЫНА МОВА

(пачатак на стар. №3)

быць эканамічна абгрунтаваная". Правы беларускамоўных спажыўцоў для Эдварда Браніслававіча значаць гэтулькі сама, колькі правы беларускамоўных вучняў — для Вадзіма Эдвардавіча.

У 205 разоў меней шанцаў

Вернемся да адукацыі. Параўнайма шанцы беларускамоўных і расейскамоўных прадоўжыць навучаньне на сваёй мове — усярэдняй спэцыяльнай або ў вышэйшай вучэльні. У 2014/15 навучальным годзе ў нас было 135100 школьнікаў, якія вучыліся па-беларуску. Іх чакала 300 месцаў і ў коледжах, і ва ўнівэрсытэтах (вядома, паступаюць найперш сёлетнія выпускнікі, але мы супастаўляем агульныя лічбы). Адпаведна па-расейску вучылася 795300 школьнікаў. На іх разьлічана 128100 навучэнцкіх месцаў у ССНУ і 362600 — у вышэйшых школах.

Няхітры падлік прапорцыяў паказвае, што расейскамоўны школьнік мае ў 73 разы больш шанцаў прадоўжыць навучаньне на мове школы, чым беларускамоўны. А што да ўнівэрсытэтаў, то беларускамоўны школьнік мае ў 205 (!) разоў менш магчымасьцяў вучыцца там на мове сваёй школы, чым вучань расейскамоўнай установы сярэдняй адукацыі.

Гэта нечуваная дыскрымінацыя, у параўнаньне зь якой не ідуць ніякія апартхайды.

Cui prodest?

Такая перакуленая піраміда статусу мовы і яе пэрспэктывы. Піраміда, якая сваім вастрыём б'е ў сэрца беларускае мовы. На чыю карысьць?

Шчыры адказ я знайшоў у працах Аляксандра Арэф'ева, намесьніка дырэктара Цэнтру сацыялягічных дасьледаваньняў Міністэрства адукацыі і навукі Расейскай Фэдэрацыі. У цыклі публікацыяў пад агульнай назвай „Сжимающееся русскоязычие" сацыёляг біў трывогу з прычыны таго, што расейская мова імкліва траціць міжнародны статус.

Алеёсьці выключэньні з трывожных, на ягоную думку, тэндэнцыяў.

Апублікаваныя параўнальныя табліцы ўдзельнай вагі школьнікаў, навучэнцаў і студэнтаў, якія вучыліся па-расейску ў нерасейскіх былых „рэспубліках" СССР у 2010/2011 навучальным годзе, вельмі красамоўныя.

Тут скажу толькі пра вышэйшую адукацыю. Паводле завышаных зьвестак, якімі карыстаўся расейскі аўтар, у тым навучальным годзе па-расейску ў беларускіх ВНУ вучыліся 90,4%. Ва Ўкраіне — 10,2%, у Грузіі — 0,9%, у Эстоніі — 7,9%, у Літве 1,5%. Зь іншага боку, у Кіргізіі 96%, у так званым „Прыднястроўі" 94,9%, а ў Абхазіі і Паўднёвай Асэтыі па 100% пэтэвэшнікаў і студэнтаў вучацца па-расейску.

(Трэба памятаць, што ў расейскіх крыніцах акупаваныя Расеяй так званае Прыднястроўе — частка Малдовы, часткі Грузіі Абхазія і Паўднёвая Асэтыя Крэмль фармальна лічыць асобнымі дзяржавамі.)

Высновa А. Арэф'ева:

Такім чынам, „апірышчам" [у арыгінале „оплотом"] расейскамоўнай адукацыі на былой постсавецкай прасторы зьяўляюцца сёньня Беларусь, Паўднёвая Асэтыя, Абхазія і Прыднястроўе.

Вось у якой кампаніі мы апынуліся і вось на чыю стратэгічную мэту, аказваецца, працуе наша адукацыйная сыстэма.

Дарэчы, ня думаю, што ідэя так званага Нацыянальнага ўнівэрсытэту спрыяе разьвязаньню праблемы. У кожным унівэрсытэце кожнага гораду, на кожнай спэцыяльнасьці мае быць рэальная магчымасьць вучыцца па-беларуску.

(скарочана)

Вінцук Вячорка

ТАКАЯ ІНТЭГРАЦЫЯ

ВЗБРЫК, КРИК И СРЫВ

Интеграционные проекты «Союзное государство» и «ЕАЭС» захлестнули эмоции и узкокорпоративные интересы. Порвалось там, где было узко.

Гремучая смесь газовых, нефтяных, продовольственных конфликтов и противоречий накалила ситуацию до предела. Откладываются встречи президентов. Срываются заседания наднациональных органов. Молчат межпарламентские комитеты и комиссии. От решения конфликта традиционно отстраняется гражданское общество обеих стран.

Послушаешь российские СМИ — единогласная лавина обвинений в адрес Александра Лукашенко и правительства Беларуси. Мол, не платят по долгам, срывают подписанные соглашения, игнорируют интересы брата-союзника и паразитируют на доброте Кремля и топливных монополистов.

Послушаешь Лукашенко и белорусские СМИ — почти такое же единообразие, только в прямо противоположную сторону. Мол, обещали равенство, а душите дискриминационными практиками. Дали слово снять торговые барьеры, а возводите границу. Взяли обязательство покупать белорусское на таких же условиях, как российское, но своя рубашка оказалась гораздо ближе к телу.

В общем, гремучая смесь мух и котлет, зерен и плевел, воя и соплей окончательно забродила. Кажется, в нынешнем ее состоянии она неудобоварима ни для руководства Беларуси, ни для Кремля.

ЧЕТЫРЕ АНТИИНТЕГРАЦИОННЫЕ МИНЫ ЗАМЕДЛЕННОГО ДЕЙСТВИЯ

В фундамент белорусско-российских интеграционных отношений были заложены несколько мин замедленного действия. Сегодня все они взорвались, вызвав острую боль и гнев руководства Беларуси и России. Причем эти бомбы закладывали обе стороны.

Первая мина — отсутствие независимых, пользующихся доверием обеих сторон судебных органов. Суд Евразийского экономического союза не подходит для решения серьезных споров и противоречий. Иначе стороны бы согласились придать его решениям совсем другой вес. К сожалению, власти обеих стран выбирают басманное правосудие, в котором у большого, сильного и богатого всегда больше прав.

Можно сколько угодно говорить о преимуществах белорусско-российской интеграции, но когда любой спор, будь то по поводу газа, нефти, разбавителей, яблок, сахара, креветок или говядины заканчивается политическим, информационным и дипломатическим накалом, эмоционально окрашенными потоками взаимных обвинений, то дефицит правовой культуры и институтов, обеспечивающих верховенство права, не вызывает сомнений. Иначе мы бы гораздо чаще слышали решения суда по разным спорам, а не субъективные мнения Сергея Данкверта, Аркадия Дворковича, Михаила Мясниковича или Александра Лукашенко.

Вторая мина — наличие в подписанных договорах и соглашениях сотен изъятий, ограничений и особых режимов в перемещении товаров, услуг, денег и рабочей силы. Президенты, парламенты и мощные лоббисты обеих стран узаконили разные режимы производства и торговли. Они предпочли работу по понятиям — и предсказуемо нарвались на разные интерпретации, коннотации и смыслы.

Например, в газовом споре белорусская сторона делает акцент на равнодоходность, а российская — на контрактной цене, которая была зафиксирована до снижения цен на нефть. В товарных поставках полярные разночтения происходят при интерпретации страны происхождения товара, установлении производителя и доли добавленной на территории Беларуси стоимости в товар, поставляемый в Россию.

Третья мина — акцент на порочные практики в экономической политике. Речь идет об импортозамещении, господдержке номенклатурных фаворитов (льготные кредиты, налоговые и таможенные льготы, субсидии, гарантированный спрос и т.д.), олигополистических практиках, вытеснении открытой рыночной конкуренции олигархическими сговорами.

Белорусские власти хотели убедить Кремль внять их модели промышленной и аграрной политики, но только с учетом того, чтобы в России не создавались параллельные белорусским заводам и фабрикам производства. Кремль не захотел возвращаться к такой модели централизованного Госплана для двух формально независимых стран.

Белорусские власти не захотели включать российских производителей в обязательные ассортиментные списки для розничной торговли. Отсюда пошли обиды, разочарования и претензии.

Четвертая мина — выбор единообразия и централизма вместо конкуренции и децентрализации. В условиях значительного присутствия контрабанды и контрафакта на товарном рынке России белорусских производителей заставляют работать по единым сертификатам качества, стандартам ЕАЭС, на которые плевать хотели большинство участников рынка в России.

Российские предприниматели хотели бы составить конкуренцию белорусским на разных сегментах рынка, но наши исполкомы, министерства, концерны и холдинги в едином протекционистском порыве закрылись от конкуренции с чужаками. Единообразно и централизованно.

Регионы России хотели бы торговать с Беларусью на двусторонней основе, но Кремль четко расставляет приоритеты: «Сначала мы решим газовый и нефтяной споры, а потом посмотрим».

ТАКИЕ РАЗНЫЕ КАЛЬКУЛЯТОРЫ

За последние 20 лет белорусско-российской интеграции все 4 мины периодически взрывались, но так, чтобы все одновременно...

Сегодня руководство Беларуси и России ведут себя так, как будто завтра война. Это очень опасно во всех отношениях. Каждая из сторон считает себя обиженной и настаивает на справедливости.

Президент РБ говорит о потерях десятков миллиардов долларов. Кремль подкрепил свою позицию цифрами: «С 2011г. по 2015г. беспошлинно ежегодно поставлялось 18-23 млн. т нефти Белоруссии. Всего за этот период российский бюджет недополучил $ 22,3 млрд. Все это является не чем иным, как прямой и косвенной поддержкой союзного белорусского государства».

И это не считая выделения Беларуси более $ 6 млрд. кредитов.

Очевидно, у руководства Беларуси и России разная математика. Каждый настроил свой калькулятор под себя и тыкает партнеру в лицо полученным результатом. Единой, научно обоснованной метрологии не существует.

Тот факт, что после 20 лет интеграции руководители страны не удосужились определиться в базовых терминах, методиках и механизмах координации, кооперации и конкуренции, подтверждает гипотезу о том, что интеграционные проекты РБ и РФ стали проектами только VIP-номенклатуры, олигархов, монополистов и контрабандистов.

Это начало наступит только тогда, когда Александр Лукашенко и Владимир Путин добьются следующего консенсуса: издержки конфронтации для них лично, а также для VIP-номенклатуры и ее «придворного» бизнеса выше, чем выгоды от достижения договоренностей и установления союзнического мира.

(скарочана)

Ярослав Романчук
Белгазета

Заснавальнік і рэдактар: Гаравы Леанід Антонавіч

Адрас рэдакцыі: 211573, г. Гарадок, вул. Гагарына, д.30Б, кв.16. E-mail: 250318@list.ru Тэл. 8-02139-5-08-52, маб. + 375(29)6723842 (V), Газета выдаецца з сакавіка 1998 г.

Падпісана да друку 27.02.2017 у 15.45 Наклад: 290 асобнікаў. Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў. Друкуецца на абсталяванні аднадумцаў. Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.